BU SAYIDA

Fevzi Çakmak

ÇOCUK HAFTASI

EN İYİ ÇOCUK MECMUASI

Sayı: 46

75 Krş.

HIZIR MUMYALAR ülkesinde

Yazan: H.F. YEREL Çizen: YILMAZ KARACA

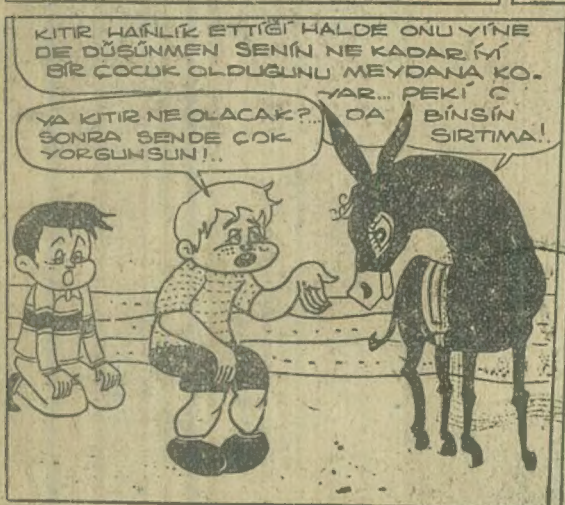

DEVAMI VAR...

MAREŞAL FEVZİ ÇAKMAK

9 yıl önce 10 Nisan 1950 de ölen rahmetli Mareşal, büyük bir asker, mümin ve örnek bir insan, ideal bir vatanperverdi

Yazan: Oğuz ÖZDEŞ

MİLLETİNİN sevgi ve hürmetini kazanarak ve Allahın adını anarak ebediyete intikal etmek pek az Türke nasip olmuştur.

Bu hafta dokuzuncu ölüm yıldönümünde rahmetle andığımız Mareşal Fevzi Çakmak, 10 Nisan 1950 Pazartesi sabahı gözlerini hayata kaparken, söylediği son söz «Allah», işittiği son ses de «Kur'an» sesi idi... Çünkü o, yalnız bütün hayatını çok sevdiği vatanına ve ordusuna vakfetmiş bir kumandan, bir mareşal değil, aynı zamanda mümin ve örnek bir aile reisi, ideal bir vatanperverdi.

Onun, 12 Nisan 1950 Çarşamba günü, eşine rastlanmayan muazzam bir törenle ve gözyaşları arasında cenazesinin kaldırılması, yüzbinleri aşan mahşeri bir kalabalığın içten gelen heyecanıyla Eyüp'teki ebedî istirahatgâhına defnedilmesi, Türkün kalbinde ne derece yer ettiğinin en büyük delilidir. Onun müstesna şahsına karşı Türk milletinin beslediği sevgi ve hürmet hislerini, herhalde hiçbir şey silemiyecektir.

İdeal insanı «ailesine bağlı, vatanını seven, ahlâklı ve kültürlü insan» olarak tarif eden Mareşalın aile hayatı da askeri hayatı gibi,muntazam ve dürüstlüğün bir ifadesidir. Son derece fazilet sahibi, âdil ve müşfik bir kumandandı. Çok okur, okuduğunu da iyi tetkik ederdi. Geçmiş zamana ait tarihî hâdiseleri en iyi bilenlerimizdendi. Birçok yabancı lisanları bildiği için, harp tekniğine ait yeni eserleri mutlaka okurdu. Onun için, dinlenme ve tatil diye birşey yoktu. Ciddî meselelerde laubaliliğin karışmasına hiç tahammül edemeyen Fevzi Çakmak, milliyete aykırı hisler karşısında hiddetini belli eder, vatan ve millet mevzuunda zerre kadar müsamaha göstermezdi.

Mareşalın muntazam hayatı ve çınar gibi vücudü 1927 yılında başlayan şeker hastalığını yenmiş, fakat 1948 yılının Kurban Bayramının birinci günü yakalandığı, zatürree hastalığı ona ilk darbeyi indirmiştir. Ondan da kurtulan aziz Mareşal bu defa prostad olmuş, bu hastalık, kısa bir zaman sonra onu yatağa düşürmüştü. Son saatlerinde daima Allahın adını ağzından düşürmedi.

Mecmuamız, mümin ve büyük Türk Mareşalının aziz hâtırası önünde hürmetle eğilir.

DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ

Yazan: Oğuz Özdeş

V

«MERHABA ARKADAŞ»

KUDRET, Fethi onbaşının kahvesinden ayrılalı beş dakika olmamıştı. Basmahaneden Rıhtıma gidilen caddede ilerlerken arkasından yabancı bir ses işitti:

— Merhaba arkadaş!

Kudret, dönüp baktı. Bunu söyleyen, kırk yaşlarında bir erkekti. Şivesi hafif Rumcaya kaçıyordu.

Kudret, zorla tebessüm ederek:

— Merhaba, diye cevap verdi.

Yabancı adam, yanına gelince, âdeta koluna girer gibi Kudret'in yanında yürümeğe başladı.

— Buraya iş aramaya geldiniz zannederim?

— Evet ama siz nereden biliyorsunuz?

— Kendimi size tanıtayım. Rıhtıma gelen Yunan gemilerinin acentasıyım... Yüzbaşı Dimitri sizden bahsetti. Benim de sizin gibi bir adama şiddetle ihtiyacım vardı.

— Demek ki, İzmir'e ayak bastığımdanberi beni takip ediyorsunuz... Bravo doğrusu... Hiç farkına varmamıştım. Adınız?

— Sana rahat bir iş buldum gider misin?
— Sen paradan haber ver!

—Mihal... Ama burada herkes beni Nihat diye bilir... Doğma büyüme İzmir'liyim...

— Ama Rumsunuz.

— One ne şüphe...

— Benim adım da Kudret. Ama sizinki gibi takma bir ad değil. Hakikî ismimdir... Ordudan atılınca, buraya iş aramaya geldim. Ne de olsa, insanın başına böyle birşey gelince, bulunduğu muhitte rahatsız oluyor... Burası hem memleketim, hem de...

Kudret burada susunca, Mihal ilâve etti.

— Hem de Yunanlıların işgalinde...

İkisi de kahkahalarda gülüyorlardı. Kudret:

— Doğrusu çok zekisiniz, dedi. Anlayışlı insanlarla iş yapmak hoşuma gider. Umarım ki, siz de benim yaptığım işlerden memnun kalacaksınız.

Mihal, Kudret'i kendi avına düşürmekten, Kudret de, Mihal'e ve hampalarına iyi bir oyun oynıyacağından dolayı memnun olarak İzmir rıhtımına doğru yürüdüler ve az sonra gözden kayboldular.

☆

ERTESİ günü Kudret, rıhtıma yanaşan bir Yunan gemisinin burun kısmına uzatılan bir iskelede oturmuş, neşeli neşeli boya boyuyor, bir yandan da ıslık çalıyordu.

Yüzünde son derece memnun bir insan hali vardı. Doğrusu, en usta boyacılar da, ancak onun gibi boyayabilirlerdi. Gerçi, gemiyi boyamak için büyük bir maharet sahibi olmağa lüzum yoktu. Fırçada boya kalmayınca yanındaki kutuya daldırmak, sonra da, boya bitinceye kadar fırçayı sürmek... Yaptığı bütün iş bundan ibaretti. Bunu yapmak için lâzım olan yegâne şey sabırdı. Sabahtan akşama kadar, iplerle güverteden denize doğ-

arkıtılan o salıncağın üzerinde oturmak ve durmadan ırça sallamak için insanın sair küpü olması lâzımdı.

Kudret, gemi boyarken, yukarda, güverteye yaslanmış bir adam da mütemadiyen ona bakıyordu. Az sonra yanında başka bir adam belirdi. Bu, Kudret'i işe sokan Mihal'di.

Mihal:

— Yeni adamınızdan memnun musunuz? diye sordu.

Geminin sahibi olduğunu anlaşılan şişman adam:

— Evet, dedi. Çok çalışkan. İşini de neşe ile yapıyor. Yalnız diğer hususlarda da istifade edebilecek miyiz?

— Hiç şüphe yok... Tam istediğimiz adam. Askerlikten kıtıldığı için orduya ve Osmanlı hükûmetine karşı küskün. Üstelik Rumcayı çok iyi biliyor. Ona biraz fazla para verdik mi, herşeyi yaptırırız. Türk olduğu için etrafın dikkatini de çekmez. Üstelik İzmirli'ymiş... Buranın yabancısı değil...

— Desene, bizim işler için biçilmiş kaftan...

VI

KUDRET'E VAZİFE VERİLİYOR

KUDRET'in gemiye boyacı olarak girmesi elbette sebepsiz değildi. Kudret, daima imanda bulunmakla, Yunanistanla, İzmir arasında yapılan bütün nakliyatı kontrol ediyor, Yunanlıların gemilerle nekadar asker ve silâh getirdiklerini bir bir öğrenip not alıyor, sonra da bir rapor halinde, Tepecik'e oturan bir Türk'e veriyordu. O da aldığı raporları gizli telsizle İstanbul'da Erkânı Harbiye Reisliğine ulaştırıyordu.

Bir gün Kudret, yine neşeli neşeli gemiyi boyarken yukardan Mihal seslendi.

— Kudret Bey. Bir dakika yukarı gelir misiniz?

Kudret boyamaya devam ederek:

— İşimin en tatlı anında keyfimi bozma Allahaşkına, dedi. Mamafih bu kadar mühimse, salıncağı çek bakalım.

Mihal iplere asıldı ve Kudret'i güçlükle yukarı çıkardı.

Mihal:

— Amma da ağırsın, diye güldü. Kaç okka geliyorsun?

— Tamamı tamamına 60 okka!

— Maşallah, maşallah!

Geminin kenarına varan Kudret, bir hamlede içeri atladı.

Mihal:

— İşinden çok memnunsun galiba? diye Kudret'in gözlerine baktı.

— Elbette!

— Sana daha rahat iş bulbuldum, gider misin?

— Sen paradan haber ver...

— Tabii parası da çok iyi... Halen aldığın yevmiyenin tam iki misli...

— Sen çok iyi bir insansın Mihal!

— Tabii ya, öyleyimdir.

— Eee, söyle bakalım yeni işimi?

— Sana bir kart vereceğim. Eşrefpaşa'da, adresini yazacağım adama gidip vereceksin!

— Nasıl bir iş bu?

— Tam sana göre... Gidince anlarsın...

— Peki ne zaman?

— Öğle paydosunda gidersen yarın hemen işe başlarsın.

— Pekâlâ...

☆

Kudret, bu işte bir bit yeniği olduğunu anlamış, fakat sesini çıkarmamıştı. Mihal'in kendisini birtakım kirli işlere sürüklemek niyetinde olduğunu biliyordu. Ama kendisi, buraya, zaten bu işler için gönderilmemiş miydi?

Öğle paydosu olunca, güzel bir banyo yaptı; sonra temiz elbiselerini giyerek rıhtıma indi.

(Devamı gelecek sayıda)

5

ÇOCUKLARIMIZA

AHLÂK ve DİN ÖĞÜTLERİ-BİLGİLERİ

Sevininiz ve Sevindiriniz

BAYRAM, sevinç günüdür ve bayramlarda sevinmek herkesin hakkıdır. Çocuklar için bu hak daha büyüktür. Hani bir Atalar sözü: «Su küçüğün, söz büyüğün!» der. İşte onun gibi, BAYRAM sevincinde ilk PAY çocuklara düşer. Büyükler de, çocuklarının sevincini görerek sevinirler ve bayramın zevkini iki başlı çıkarırlar.

Bayramların sevincini, mânevi zevkini tam olarak tadabilmek için, bir aile içinde, yalnız büyüklerin küçükleri sevindirmeleri, küçüklerin de büyüklere küçük hediyeler vermeleri ve sevinçleri, tatlılıkları ile onları şevklendirmeleri yetmez. Sevinemiyecek durumda olanları da sevindirmeğe çalışmak, her müslüman için, bayramda, bir vazifedir. Dinimiz, bu yardım vazifesini nizamlamış, Ramazan Bayramında fakirlere yapılacak yardımın adını ve miktarını belli etmiştir; buna: FITRA denir.

Ramazan Bayramında her müslüman fakirlere yardım etmekle mükelleftir. Bu yardımın miktarı, dinimizde FITRA bahsinde, gösterilmiştir. Fıtra'yı, sizler gibi, böyle eserler satın alıp okuyan yetişmiş çocuklar da vermelidir. Fıtra bir SADAKA'dır, ve sizler sadaka vermeğe, yani muhtaç olanlara, küçük de olsa, yardım etmeğe alışmalısınız.

Türk şiirinin şöhretli bir sîması olan Tevfik Fikret, yarım asır evvel, o zaman küçük bir çocuk olan oğlu Halûk'a bayram öğüdü olarak yazdığı (Halûk'un Bayramı) şiirinde:

«Baban diyor ki, meserret çocukların, yalnız
Çocukların payıdır. Ey güzel çocuk dinle!
Fakat senin sevinçle
«Neler düşündürüyorsun, bilir misin?... Babasız,
«Ümitsiz ne kadar yavrucukların şimdi
«Sabah-ı mâteme benzer terane-i ıydi
«Çıkar o süsleri artık sevindiğin yetişir...
«Çıkar biraz da, şu öksüz giyinsin, eğlensin;
Biraz güzellensin!...»

●

Sevinç sizin hakkınızdır çocuklarım, sevininiz ve etrafınızdakileri de sevindiriniz. İnsan için en hayırlı sevinç başkalarını sevindirmektir.

KIRK YILLIK ÖĞRETMEN

ÖĞRETMENİNİZ DİYOR Kİ

ŞATODAKİ HAYALET

YAZAN: SADIK ÖVET

SEVGİLİ çocuklar,
Nat Pinkertonun şatoda karısı ölen adamı dinlerken, ben de yanlarında imişim gibi bütün dikkatimi verdim. Maceranın başlangıçta çekici olduğunu görüyorsunuz. Şimdi devam edelim.

Yaşlı adam korkunç olayları anlatıyordu:

— Şatoya döndüğüm zaman karım yatakta kendinden geçmiş durumda idi. Bir hafta sonra öldü. O üzüntü ile tabancamı aldım, yeraltına indim, günlerce dolaştım. Birşey göremedim. Nihayet şatoyu yanımdaki gencin babasına sattım. Olup bitenleri söylemeyi de unutmadım, dinlemedi.

Bir nefes alalım çocuklar, ne dehşet değil mi? İyi uydurulmuşa benziyor. Nat Pinkerton gence döndü ve:

— Şimdi siz söyleyin, dedi.

Genç heyecanlı görünüyordu, anlatmağa başladı:

— Şato babamın hoşuna gitmişti. Taşınmadan evvel mahzendeki bölmeleri, yolları kapatmak, doldurmak istiyordu. Bir mimarla beraber gittiler. Ben bulunamadım. Gezerlerken babam önden yürüyormuş, mimar bir çığlık işitmiş, koşmuş, babamı yerde ölü olarak bulmuş. Cesedi almışlar, eve getirmişler.

Ziyaretçiler Nat Pinkertonla beraber hemen eve gidiyorlar. Orada bulunan doktorlar, adamın kalb sektesinden öldüğünü söylüyorlar. Nat Pinkerton:

— Ben de muayene edeyim, diyor.

Eviriyor, çeviriyor ve ölünün sol tarafında ufak kırmızı bir noktayı gösteriyor ve doktorlara dönerek:

— Buraya zehirli yaylı bir iğne atılmış, elbiseyi delerek kalbe saplanmış ve bu adamı öldürmüş, diyor.

İşte çocuklar, tuhaflık başladı. Okadar doktor cesedi muayene ediyorlar, bakıyorlar, bir ipucu bulmağa çalışıyorlar ve bir şeyden şüphelenmiyorlar da, yalnız bizim Nat Pinkerton bunu görüyor. Hafiyenin gözü var da, doktorların yok mu? Adamda ne göz varmış, projektör gibi. Hayret doğrusu. Gene devam...

Nat Pinkertonun, şimşek gibi bir fikir geliyor. Şatonun mahzenlerine inenlerin zehirli iğne ile öldürüldüklerini anlıyor. Hemen kıyafet değiştirerek, yardımcısı ile beraber oraya gidiyor, zırhlı gömleklerini giyerek mahzenlere iniyorlar. Etrafı araştırırlarken Nat Pinkertonun ayağına, iğne parçaları takılıyor, bunları inceliyor. Elektrik fenerile bulundukları yerin tavanına bakıyor, iki taş arasında madenî bir şeyin parladığını görüyor.

Çocuklar, buraya da dikkat edin. Oradan geçenlerin hiç birisi tavana bakmayı akıl etmiyor, hiç kimsenin ayağına iğne parçaları takılmıyor da, şu Nat Pinkertonun ayağına dokunuyor. Adamda ne ayak varmış hani, mıknatıs gibi. Ne ise biz devam edelim...

Hafiyenin yardımcısı Nat Pinkertonun omuzuna çıkarak, orasını elile yokluyor. Burada asılı yaylı bir kanca olduğu anlaşılıyor, yürüyorlar, gizli kapı ve köşeler olup olmadığını araştırıyorlar. Geride kalan hafiyenin yardımcısı bir köşe duvarında delik görüyor. Dikkatli bakınca parıldayan bir düğmeyi farkediyor, bıçağı ile dokunuyor, kendiliğinden bir kapı açılıveriyor. Hemen içeri giriyor. Merdivenli bir yere inildiğini anlıyor. Nat Pinkertona söylemek için geri dönüyor, fakat kapının kendi kendine kapanıdığını görüyor.

Çocuklar, bunları okurken çok sabırlı hareket ediyorum. Macerayı elime aldığıma pişman oldum ama neyapayım ki, arkadaşınızla iddialaştık.

(Gelecek sayıda bitiyor)

Nat Pinkerton doktorlara:
— Bu adam zehirli iğne ile öldürülmüş, dedi.

HAFTALIK BİLGİNİZİ YOKLAYINIZ

HAZIRLAYAN: SADIK ÖVET

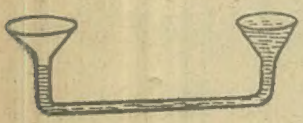

Birleşik kaptaki yanlışlığı bulunuz.

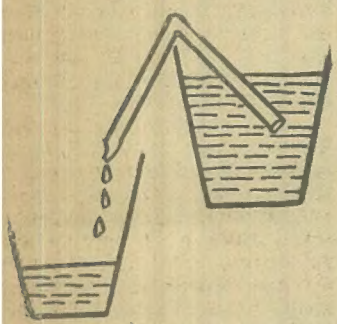

Yüksek yerdeki suları aşağıdaki kaplara almak için ..... kullanılır.

Çevrenizde hangi yollar var? × koyunuz:

Kara yolu - demir yolu - deniz yolu - nehir ve göllerdeki yollar - hava yolu

Marita ..... haritasıdır.

İran Türkiye'nin ..... **dadır.**
Batısında, doğusunda, güneyinde
İran'ın toprakları Türkiye'den ....., nüfusu ..... dır.
İran'da çıkarılan madenlerin başında ..... **gelir.**
Demir — Krom — Petrol
İran ..... **idare edilir.**
Cumhuriyetle — Krallıkla
İran'ın başşehri ..... **dır.**
Bağdat — Şam — Tahran
İran'ın nüfusu ..... **milyondur.**
16 — 17 — 18 — 19 — 20

Boş yerleri doldurunuz:

Türkiye Devleti ..... idare olunur. Cumhuriyet ..... Ekim ..... yılında kurulmuştur. Türkiye evvelce ..... tarafından idare edilirdi. ..... yılında başlayan I. Cihan Savaşından sonra yurdumuz işgale uğradı. Atatürk ..... Mayıs ..... yılında Samsun'a ayak bastı. Kısa zamanda düşmanları yurdumuzdan attı, padişahlığı ortadan kaldırdı .Büyük Millet Meclisi ..... Nisan ..... yılında kuruldu. Büyük Millet Meclisi ..... senede bir seçilen mebusların bulunduğu yerdir. Millet ... . yılında Demokrat Partiden daha çok mebus seçmek suretile bu partiyi iş başına getirmiştir. ..... yaşını bitiren her vatandaş seçmendir. Her ..... bin kişi için bir milletvekili seçilir.

Hayvanlardan, bitkilerden ve topraktan aldığımız besinleri ayırın:
Et, süt, un, yumurta, şeker, mutfak tuzu, su, yağ.

En çok vitamin hangi maddelerde bulunur? × koyunuz:
Yağlarda, sebzelerde, kuru yemişlerde, yaş meyvalarda.

İtalya (Trablusgarp) Savaşı ..... **yılında oldu.**
Balkan Savaşı ..... **yılında oldu.**
I. Cihan Savaşı ..... **yılında başladı,** ....., **yılında bitti.**
1911 — 1912 — 1913 — 1914 — 1918

12 Ada kimlere verildi?
Ruslara — İtalyanlara — İngilizlere

I. Cihan Savaşından evvelki anlaşmalardaki yanlışlığı düzeltiniz:
Üçlü İttifak: Almanya, İtalya, İngiltere.
Üçlü İtilâf: Fransa, Rusya, Avusturya-Macaristan.
Osmanlı Devleti sonradan üçlü ..... **katıldı İtalta sonradan üçlü** ..... **girdi**

Bu harita ..... **Savaşından evvelki haritadır.**
Balkan Savaşı — Cihan Savaşı — Kurtuluş Savaşı

19. Yüzyılda kendini öldüren padişah ..... **dir.**
Abdülmecit — Abdülaziz — V. Murat — Abdülhamit
19. Yüzyılda deliren padişah ..... **dir.**
Meşrutiyet devrinde ..... **savaş yapıldı.**
Avusturyalılarla — Ruslarla — İngilizlerle
Meşrutiyet devrinde Rus savaşından sonra ..... **barışı yapıldı**
Paris — Londra — Berlin

Kara Budak

Dede Korkut'tan

XII

YAZAN: ENVER BEHNAN ŞAPOLYO

MOĞOL Hükümdarının o gün adamlarına verdiği ziyafet pek tatsız geçti. Kendisi de hiç zevk alamamıştı. Çünkü sofrasında Burla Hatun'a şarap dağıttırıp onu kendine eş yapamamıştı. Moğol askerlerinden olan iyi kalbli bu insan her fırsattan faydalanarak Burla Hatun ile Uruz'a yardım etmekten çekinmiyordu. Burla Hatun Uruz'u odasında ayılınca, oğlunu karşısında ağlıyor buldu. Oğlunun ağladığını gören Burla Hatun kara saçını yoldu, inim inim inlemeye başladı. Uruz anasının bu halini görünce:

Hey ana, akça koyunlar olan yerde
Bir kuzucuğu ölmez mi olur.
Sen sağ ol kadın ana
Babam sağ olsun
Bir benim gibi oğul bulunmaz mı?

Burla Hatun oğlunun bu sözlerini dinledikten sonra, onu bu odaya getiren asker kapıda göründü. Burla Hatunu alarak kırk ince belli kızın içine götürdü. Ertesi gün cellâtlar Uruz'un bulunduğu odaya girdiler, onu alıp bir meydana getirdiler. Moğol Hükümdarının emrile onu kesecekler, sonra da bir ağaca asıp etlerini kesip pişirerek kavurma yapacaklardı. Uruz asılacağı ağaca bakarak:

— Demek haksız yere beni asıyorlar. Ben ise hayatımın baharındayım, henüz bu dünyaya doyamadım. Özüme yazık oldu. Yiğitlik edemeden giden canıma pek acırım, dediği sırada karşı dağlardan Oğuzların gök bayrağının dalgalandığını gördü. O tarafa dönerek:

— Atam orduları geliyor! diye bağırdı.

İç ve Dış Oğuz askerleri Moğolları basmıştı. Gök Bayrağı gören Moğollar darmadağın oldular. Bu anda evranı kahraman Kara Budak, elindeki bir sapanla iri bir taşı ağacın dibinde duran cellâda savurmasile bu adamın kanlar içinde yere serilmesi bir oldu. Kara Çobanın sapan taşları ise Moğol Hükümdarının sarayına düşmeye başladı. Kara Budakın her attığı taş yere dyzer düşmez kül gibi parçalanıyor, etrafta canlı kimse bırakmıyordu. Taşının düştüğü yerde üç yıl ot bitmez oldu. Semiz koyunlar ak toklu bu taşlarında düştüğü yerdeki otları yiyemez oldu.

Salur Han'ın maiyetinde Dış Oğuz'dan Selçuk oğlu Del Dündar, kahraman Kar Yağdı Yağı Basan gibi eşsiz kahramanlar vardı. Bunların en korkuncu kale kapılarını kıran en cesur düşmanlara kan kusturan Kara Güne oğlu Kara Budak'tı.

Yine bu kahramanar arasında Gök Yayladan uçan, yedi kızın umudu, Boz aygırdan kürk yapsa topukların örtmeyen, altı erkeç derisinden külâh yapsa kulaklarını örtmeyen Alp Eren, sayılmakla tükenmez Oğuz Beyleri hep bu savaşa gelmişlerdi.

Oğuzların yavuz delikanlıları at saldılar, kılıç çektiler gümbür gümbür nakkareler burması ltın tunç borular çalındı. Er yiğitler hep öne atıldı. O gün bir kıyamet savaşı vukua geldi. Moğollar neye uğradıklarını bilemediler. Mukabele edenlerin başları uçtu. Uruz'u asmak isteyenlerin hepsi öldü. Kırk ince belli kızla boyu uzun Burla Hatunu unutup can kaygusuna düştüler. Savaş devam ederken Salur Han:

— Bu alçak Moğollar, ince belli kırk kızla, boyu uzun Burla Hatunumu, yiğit oğlum Uruz'u, hazinemi, bütün sürülerimi, anamı alıp gittiler. Bunlardan intikam almak zamanı dır. Hey yiğitlerim anamı da bir yabancıya vermek istediler, dediği zaman Oğuz Beyleri daha fazla gayrete geldiler. Kara Budak:

— Han'ım. Karşıdaki kara dağlar kuraktır, ot bitmez. Irmaklar kurudur suyu gelmez. Küheylân atlar tay vermez. Kızıl develer ise döl vermez.

Oğuzların yavuz delikanlıları kılıç çektiler ve Moğollara saldırdılar

vermez, diye bağırdı.

Salur Han:

— Haydi yiğitlerim, aslanlarım, Türk Oğuz kimdir düşmana bir kere daha anlatın, diye bütün bölüklere taarruz emrini verdi.

O gün ne idi. Görülmemiş bir cenk oldu. Kan gövdeyi götürdü. Dış Oğuz Beylerile Deli Dündar sağda, Salur Han ortada, Kara Budak da sol kanattan cenge devam etti. Moğolların Hükümdarı Şoklu, Kara Budak'ın karşısında çıkıverdi. Kara Budak:

— Bire mel'un teslim ol! diye bağırarak üzerine saldırdı. Şoklu kılıcını çekerek Kara Budak'a salladı. Fakat çok kuvvetli pazuları olan Kara Budak iri palasını Moğol Hükümdarının omuzuna vurmasile beraber, onu omuzundan aşağı doğru ikiye biçiverdi. Mal ve namus düşmanı olan Moğol Hükümdarı iki parça olarak kanlar içinde yere serildi. Kara Budak düşmanın sancağı ile tuğunu alarak Salur Han'ın yanına geldi:

— Moğol Hüdümdarını öldürdüm, sancak ve tuğlarını da aldım.

Salur Han:

— Tanrıya şükürler olsun, intikamdım alındı. Şerefim ve ailem kurtuldu, diyerek Tanrıya dua etti. Her taraf düşmanın kanlı cesetlerile dolup taşmıştı. Bu kanlı savaşta oniki bin düşman kılıçtan geçirildi. Beş yüz Oğuz yiğiti de şehit düştü. Salur Han eşinin ve oğlunun hapsedildiği yere giderek onlara:

— Geçmiş olsun, hak yerini buldu. Hainlerin hepsi cezasını gördüler. Tanrı bizim yardımcımız oldu, diyerek eşini ve oğlunu kucakladı.

Hepsi sevinç gözyaşları döktüler. Salur Han, Moğol Hükümdarının hazinesine girerek nesi var, nesi yoksa hepsini aldı. Fakat onun ailesini ve adamlarını affetti. Hiç birini köle yapmadı. Esasen Oğuzlar da köle denilen bir sınıf yoktu. Ne kadar yaralı varsa hepsini askerlerine taksim ederek, onları tedavi etmelerini emretti. Bu Oğuzlarda bir an'ane idi. Mal bölüşmesi eşit olarak bütün askerlere verildi. Artık Salur Han muzaffer olmuştu. Oğuzeline döndükleri zaman yedi gün yedi gece yeme ve içme oldu. Bu zaman Dede Korkut geldi. Kopuzunu çalarak bu Oğuznameyi düzdü:

— Hani yiğit dediğim Bey Erenler. Dünya benim diyenler, ecel aldı, yer gizledi. Bu fânî dünya kime kaldı. Gelimli dünya, gidimli dünya, son ucu ölümlü dünya Kadir Mevlâm Oğuz soyunu mutlu ettin. Han'ım Salur Han'ı muzaffer etti. Yerin göke uçmak olsun! diye kopuzunu çaldı. Boy boyladı, soy soyladı. bu Oğuznameyi Oğuzlara armağan etti.

GELECEK SAYIDA:
BAY BÖRE
9

Hayvanlar ALEMİ

En uzun boylu hayvan: Zürafa

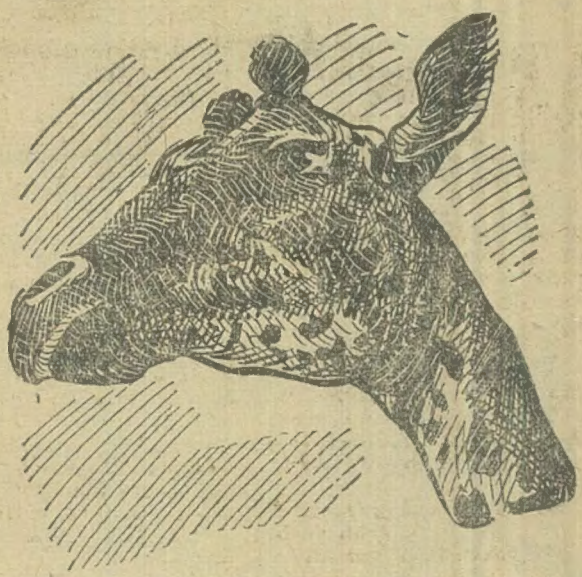

Hayvanat bahçelerinin en çok rağbet gören hayvanı şüphesiz ki uzun boynu, noktalı derisi ve müşfik bakışlarıyla zürafadır. Zürafa dünyanın en uzun hayvanıdır. Bacakları, boynu, dili, kafası hep uzundur. Kendine ağaç tepelerinden yiyecek bulur. Erkek zürafanın boyu 5,5 metreyi bulur. Bu, zürafaya yapılacak barınağın 6 metre olmasını gerektirir. Bu hayvan çok çabuk ürktüğü için kapılar sessizce açılıp kapanmalıdır. Korkan zürafa panik içinde oraya buraya saldırır ve bazan yaralanır. Zürafa hem ayakta, hemde yatarak uyur. Yere eğilmesine mani olan ayakları yüzünden yiyeceği yerden 3-4 metre yükseğe konmalıdır. Zürafanın basacağı yer kaygan olmamalıdır. Bazı döşemelere kum dökülür. Zürafanın ayak tırnakları sık sık kesilmelidir. Bu da çok tehlikeli ve zor bir iştir. Görüyorsunuz ki zürafa hiç de evcilleştirilecek bir hayvan değildir.

HAYVANLARA DAIR SUALLER ve CEVAPLAR

Hangi hayvan «ça-ça-ça» dan ismini almıştır?

Çaçalaka. Bu hayvan Meksika'da yaşar ve civcive benzeyen, vahşi bir kuştur.

Boynuzları geyiğin sık çalılarda ilerlemesine mâni olur mu?

Hayır. Geyik başını geri bükerek çalılara takılmadan ilerler.

Geyiğin sesi neye benzer?

Geyik sonbaharda borazana benzer bir ses çıkarır. Bu şekilde hem dişisini cezbeder, hem de erkek geyikleri döğüşe çağırır.

Deniz aygırı hayvanat bahçesinde barınır mı?

Hayır. 1 tondan ağır olan bu hayvanların hususi havuzlara ihtiyacı vardır. Ayni zamanda gündelik istakoz ve midye ihtiyaçları muazzam olduğundan masrafları çok fazladır.

Şeker Bayramı

DİNİ BAYRAMLARIMIZDA, DARILTICI, KALB KIRICI HAREKETLERDEN SAKINMAK, GÜLER YÜZLÜ VE SAYGILI DAVRANMAK BAŞLICA ÖDEVLERİMİZDENDİR.

BU Nisan ayının 9. günü dinimizin kabul ettiği iki bayramdan ilkidir. Buna «Şeker Bayramı» diyoruz. Eskilerce asıl adı: «Ramazan Bayramı» dır. Çünkü Ramazan ayının peşinden geldiği için halk arasında bu ismi almıştır. «İyd-i Said-i Fitir» diye de adlandırılırdı.

Hazreti Peygamberimiz, bu bayramda para durumu iyi olanların; düşkün, sakat ve muhtaç kimselere «Fitir» vermelerini farz kılmıştır. Bunu yerine getirmek dini bir ödevdir.

«Fitir» in kaç para verilmesi gerektiğini her yıl Müftülük tarafından resmen ilân edilir ve halka duyurulur.

959 Nisan ayının 7. günü gecesi Ramazan biter. O gece İslâm dininin en mübarek gecelerinden birisidir. «Kadir Gecesi» diye isimlendililen bu gece, camilerimiz de özel bir gösteri ile Hazreti Peygamberimizin Sakalı Şerifleri, ona iman eden müslümanların huzurunda ziyaret edilir...

Bayramdan bir gün evveline «Arife günü» denir. O gün, bayram için gerekli bütün hazırlıkların tamamlanması için ayrılmıştır. Üst-baş giyeceklerden, gelecek ziyaretçilere verilecek hediyelere, tutulacak şekerlere kadar bütün eksikler arife günü akşamı tamamlanmış olur.

Şeker Bayramı üç gündür. İslâm geleneklerine göre üç kün sürecek olan bu bayramda, Müslümanlar aralarındaki dargınlığı kaldırmaları, dargın kimselerin de bu süre içinde barışmaları gerekir.

Arife gecesi bütün temizliklerimizi bitirmiş olduğumuzdan, ertesi sabah bayram namazına gitmiş olan büyüklerimizin cami dönüşüyle, onları kapıdan karşılayan ev halkının tebrikleri ve yaş durumuna göre el öpmeleri ile bayram da başlamış olur...

Bayram süresinde evlerimize gelen ziyaretçilere; küçüklere, büyüklere ve durumlarına göre az-çok bir «Bayramlık» verilir; şeker tutulur. Bu suretle gönülleri hoş edilir.

Şeker Bayramı hepinize mübarek olsun...

T. ETİNGÜ

MEHMET EMİN YURDAKUL

KİMDIR?

1869 yılında İstanbul'da doğan Mehmet Emin Yurdakul, Salih Reis adında bir balıkçının oğlu idi. Gümrüklerde çalıştı. Müsteşar oldu. Sonra valiliklerde bulundu, milletvekilliklerine seçildi. Onun şairliği devlet hizmetlerinden daha yüksektir. Açık Türkçe ile memleket ve vatan şiirleri yazdı. Fazilet ve Asalet, Türkçe Şiirler, Türk Sazı, Turana Doğru, Zafer Yolunda, Mustafa Kemal, Danteye Sesler, Kıvılcımlar ve Yıldırımlar adında eserleri basılmıştır. İri yapılı, gösterişli, mert bir insan olan bu koca şair, 14 Ocak 1944'te vefat etti.

KAÇIRILAN ÇOCUK

TOM AMCASININ TUHAF TABİATLARI OLAN BİR ADAM OLDUĞUNU ANLAR...
AY IŞIĞI SENİ İDARE EDER.. KARANLIKTA YATARSIN..
AMA ÇOK KARANLIK AMCA..
EBENEZER YEĞENİNİN İTİRAZLARINI DİNLEMEZ.....
BEN IŞIK KULLANMAKTAN HOŞLANMAM. SONRA YANGIN ÇIKAR. HAYDİ ALLAH RAHATLIK VERSİN!
ERTESİ SABAH....
AMCAM NE YAPIYOR ACABA ?
KAHVALTIDA AMCASI ARKASINI DÖNÜP OTURDU...
TOM SANA BABANIN YOKLUĞUNU HİSSETTİRMEMEK İSTERİM AMA BEN SİNİRLİ BİR İNSANIM. BURADA KİMSEYLE DOST OLMIYACAKSIN KİMSEYLE KONUŞMAYACAKSIN!
MADEMKİ SİZ ÖYLE EMREDİYORSUNUZ, BEN DE HER DEDİĞİNİZİ YAPARIM!
SEN BİLİRSİN. AKSİNİ YAPARSAN SENİ DERHAL KOVARIM!

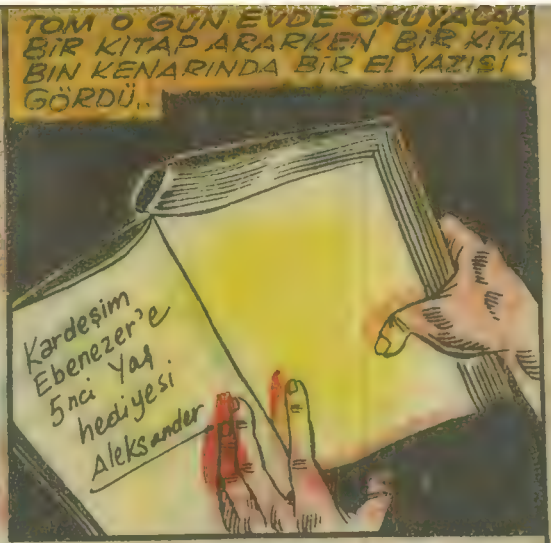
TOM O GÜN EVDE OKUYACAK BİR KİTAP ARARKEN BİR KİTABIN KENARINDA BİR EL YAZISI GÖRDÜ..
Kardeşim Ebenezer'e 5nci Yaş hediyesi
Aleksander

BU BABAMIN EL YAZISI.... DEMEK Kİ BABAM AMCAMIN BÜYÜĞÜ İMİŞ.....

AMCA, BABAMLA KÜÇÜKKEN ÇOK SEVİŞİRMİYDİNİZ?
TABİİ OĞLUM.. BİRBİRİMİZİ HİÇ KIRMAZDIK.. O BENİM.....

BİRDENBİRE....
BUNLARI NEYE SORUYORSUN BANA?!
YAPMAYIN, YAPMAYIN AMCA!

BENİ KIZDIRMA.. BEN SİNİRLİ BİR İNSANIM.. SİNİRLENİNCE NE YAPTIĞIMI BİLMİYORUM!
TOM AMCASININ BİRŞEYDEN KORKTUĞUNU ANLAMIŞTI... ONDA BİR ESRAR VARDI.....

O GÜN AMCA, YEGEN AKŞAMA KADAR HİÇBİRŞEY KONUŞMADILAR.. NİHAYET HAVA KARARINCA AMCA SÜKUTU BOZDU...

8

TOM, SABAHLEYİN SANA FENA DAVRANDIM... HALBUKİ BÜYÜDÜĞÜN ZAMAN SANA VERMEK ÜZERE BİR PARA AYIRMIŞTIM...

EVET AMCA

DÜŞÜNDÜM, ARTIK BU PARAYI ALMALISIN.. ODADAN ÇIKTA BEN PARAYI SAYAYIM...

TOM ODADAN ÇIKAR..

HAVA BOZUYOR...

AMCASI TOM'U TEKRAR ODAYA ÇAĞIRDI...

AL EVLÂDIM! BU PARA SENİN HAKKINDIR....

BAK! TAM 1000 ALTIN!

ARKASI GELECEK SAYIDA...

TOM HALÂ AMCASINDAN ŞÜPHELENİYORDU. BU 1000 ALTIN HİKÂYESİNİN ALTINDA MUTLAKA BİR ŞEYLER GİZLİYDİ.....
SAKIN BANA TEŞEKKÜRE KALKMA. BABANA İYİ BİR AĞABEYLİK YAPAMADIM. BARİ SANA İYİ BİR AMCA OLAYIM...
SİZİN İÇİN ELİMDEN GELENİ YAPMAĞA HAZIRIM AMCACIĞIM..
DEMEK ÖYLE HA? ÇOK MEMNUN OLDUM. O HALDE BANA BİR YARDIMDA BULUN. EVİN DIŞINDA HARAP BİR KULE VAR. ONUN TEPESİNDEKİ ODADA UFAK BİR SANDIK DURUYOR. BEN İHTİYARIM, ORAYA TIRMANAMIYORUM O SANDIĞI BANA GETİR..
BANA BİR FENER VEREBİLİR MİSİNİZ?
SÖYLEDİM YA SANA. EVİMDE IŞIK YANMAZ BENİM!
HAVA ÇOK FENA.. YARINA KALSA OLMAZ MI?
OLMAZ! O SANDIK BİRAN EVVEL BURADA OLMALI!
AMCASININ AMACI NEYDİ? TOM BİRŞEY ANLAMIYORDU...
KARDEŞİMİN MİRASI DA BENİM OLACAK ARTIK!

DIŞARDA KORKUNÇ BİR FIRTINAYLA BİRLİKTE YAĞMUR BAŞLADI....
KULEYE BURADAN ÇIKILACAK..
TOM DÜŞMEMEK İÇİN EL YORDAMIYLA YAŞ DUVARLARA TUTUNA TUTUNA ÇIKIYORDU...
MERDİVENİN TRABZANI YOK.. YAN TARAFA GİDERSEM MAHVOLURUM!..
TUHAF ŞEY.. MERDİVENİ ÇIKTIKÇA IŞIK ÇOĞALIYOR!..
BİRDENBİRE ŞİMŞEK ÇAKINCA TOM ÖNÜNÜ GÖRDÜ...
BİR ADIM DAHA ATSAYMIŞIM BOŞLUĞA DÜŞÜP PARÇALANACAKMIŞIM..DEMEK AMCAM BENİ ÖLDÜRMEK İÇİN GÖNDERDİ..

EVET, TOM'UN AMCASI ÇOK FENA BİR ADAMDI. BABASI DA O YÜZDEN ONUN YANINDAN KAÇMIŞTI. FAKAT MİRASINI ALSIN DİYE OĞLUNU GÖNDERMİŞTİ...

KARANLIKTA GELDİĞİ YOLDAN ELLERİYLE YOKLUYA YOKLUYA İNMEĞE ÇALIŞTI... ÇOĞU ZAMAN ELİ BOŞLUĞA GİDİYOR, BASACAK SAĞLAM BİR YER ARIYORDU.....

NİHAYET AŞAĞI İNEBİLDİ.. AMCASI EVİN KAPISINDA BEKLİYORDU.....

BENİM DÜŞERKEN ÇIKARACAĞIM FERYADI BEKLİYOR..

O SIRADA MÜTHİŞ BİR GÜRÜLTÜYLE ŞİMŞEK ÇAKINCA EBENEZER AMCA KORKUYLA KENDİNİ İÇERİ ATTI..

12

KORKUSUNU GEÇİRMEK İÇİN SARAP ŞİŞESİNE SARILDI.....

O ANDA TOM AMCASININ ÜZERİNE ATILDI....

AMCASI ONU GÖRÜNCE HORTLAK GÖRMÜŞ GİBİ BAYILARAK YERE YIKILDI. TOM BUNU FIRSAT BİLEREK DOLAPTAKİ HANGERE SARILDI..

BU HANÇER BUNDAN SONRA AMCAMA KARŞI KENDİMİ KORUMAMA YARDIM EDER.

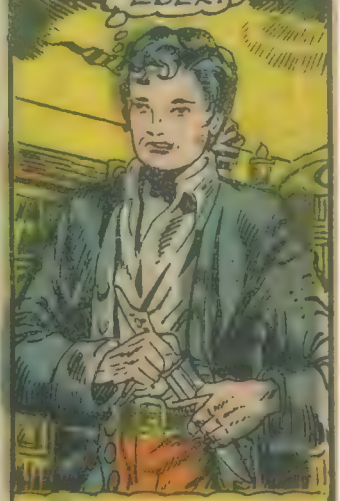

BUNDAN SONRA TOM'UN BAŞINA DAHA NELER GELECEK ?.. BUNLARI GELECEK SAYIDA OKUYACAKSINIZ..

Dünyanın 4 Köşesinden

Kaç çeşit bitki vardır?

Tahminler, 500,000 çeşit etrafında toplanmaktadır. Bunun belki 100,000 i, yapraklı, gövdeli ve köklü iri çeşitlerdir. Tahminen 10,000 eğreltiotu ve 20,000 yosun vardır. Fakat en kalabalık çeşitler aşağı seviyeli bitkilerin arasında bulunsa gerek. Evvelâ, okyanuslarda yaşıyan yeşil bitkiler gelir; bunları, mantar denilen yeşil olmayan grup ve gene pek kalabalık bir grup teşkil eden bakteriler takip eder.

Hayvanlar niçin konuşamazlar?

Mücerret fikirleri olamadığı için zannediyoruz. Kelimeler bu gibi düşünceleri temsil etmektedir. Meselâ, «adam» kelimesi, sadece tanıdığınız bir adamı değil, herhangi bir adamı temsil etmektedir. Hayvanlar, tekten çoğula olan zihni merhaleyi başaramamaktadırlar.

Hiç sun'î olarak hayat yaratıldı mı?

Hayır. Hiç kimse, canlı vücutlerin esasını teşkil eden protoplaşmayı imal edememiştir. Dahasını sorarsanız, bütün protoplazmaların elzem bir kısmı olan proteinler, yani azot ihtiva eden maddeler de vücude getirilmemiştir. Son 100 yıl zarfında ilmin canlı maddelerin fiziği ve kimyası hakkında pek çok şey öğrenmiş olmasına rağmen, hayatın esas sırrını çözebilmekten hâlâ çok uzağız.

Buz niçin çuvala veya fanilâya sarılır?

Fanilâyı kışın ısınmak için giyeriz. Fakat buzu da erimemesi için fanilâya sararız. Bu nasıl oluyor? Bizi ısıtan fanilâ, buzu nasıl soğuk tutuyor?

Fanilâ sıcaklığı çok yavaş nakleder Bizim kışın giymemiz kendo sıcaklığımızı muhafaza etmesi içindir. Fanilâ vücudümüzün sıcaklığını dışarıya az çıkarır. Böylece bi zde üşümeyiz. Buza sarmamızın sebebi, dışardaki havanın sıcaklığını buza tesir ettirmemesi içindir. Buz kendi soğukluğunu muhafaza ettikçe erimez. Fakat dışardaki hava sıcak olursa buzu eritir. Fanilâ işte dışardaki sıcaklığın buza tesir etmesinin önüne geçer.

Ağah niçin budanır?

Ağaçları budamak demek en üst dallarını kesmek demektir, ağaçların daha iyi büyümesi ve kuvvet alması için yaparlar. Acaba budanan ağaç niçin daha iyi büyür?

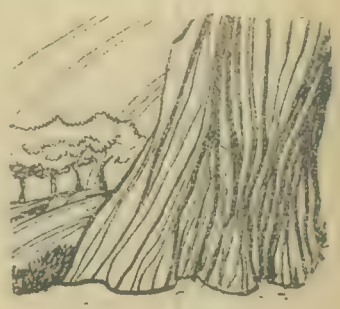

Hepimizi biliyoruz ki, bütün bitkiler gibi, ağaçlar da kökleriyle beslenirler. Ağacın dalı ne kadar çok olursa kökü de o kadar çok gıda toplayıp vermesi lâzımdır. Bu kolay olmaz. Kök, lâzım olan gıdanın hepsini toplayamaz ve ağaca az gıda verir. Onun için ağaç iyi kuvvet alamaz ve büyüyemez. Dalların bir kısmını kesmek suretiyle kökün vaizfesini kolaylaştırmış oluruz. Geri kalan dallar daha iyi beslenirler ve kuvvetlenirler. Böylece daha çok meyva alırız.

Saçlar da nekadar kısa kesilirse okadar çabuk büyürler ve güleşirler. Sebebi, köklerinin az saçı daha iyi besliyebilmesidir.

ATALAR SÖZÜ

Ata binen nalını, mıhını arar!

BURADAKİ (arar) kelimesi (aramalıdır!) anlamına kullanılmıştır. Bu söz, zamanımızın vasıtası olan otomobiller için daha önemlidir.

Otomobili garajdan çıkarmadan evvel yağına, benzinine, motoruna, dinamosuna, frenlerine, lâstiklerine, tekerleklerine, radyatöre ve suyuna bakmak şarttır. At zamanında da tımar, NAL, MIH önemli idi.

Bu her zaman böyledir; kullanılacak bir vasıta ister canlı, ister cansız olsun, kullanılmağa başlamışken iyice muayene edilmelidir.

Ay Alioğlu

Benim Babam

HİSSİ ve ÖĞRETİCİ ROMAN

YAZAN: KEMALETTİN TUGCU

— 9 —

— Ağzını açıp söylesene, diye haykırdı. Dili ensesinden çekilesice. Ne susuyorsun. Yaptığın marifeti anlıyorsun da ağzını açamıyorsun, değil mi?

Lâmia onu zorla odadan çıkarttı. Öğle yemeğine gitmedim. Lâmia çağırmıştı. Ben gitmeyince annesi uzaktan haykırdı:

— Uğraşma elin serserisiyle. Öyle ananın yetiştirdiği çocuktan başka türlü birşey de beklenemez.

Hep anneme söylüyorlardı. Hep ölen annemi suçlandırıyorlardı.

Akşam yemeği için Lamia yine beni çağırdı. Halamla bir araya gelmek, onun karşısında yemek yemek istemiyordum. Fakat ben gitmeyince kendisi odaya geldi:

— Sersem, dedi. Senin nazını çekeceğimi mi sanıyorsun? Açlıktan geber. Canına yettiği zaman, köpek gibi yaltaklanırsın!

Artık dayanamadım. Odadan çıktım. Merdivenleri indim. Lamia arkamdan koştu. Fakat anası:

— Cehenneme kadar yolun var, diye bağırıyordu. Haydi defol. Senin gibi serserinin bizim ailemizin içinde yeri yok. Defol!...

— 8 —

Gecenin serin havası yüzüme çarptı. Aklım biraz başıma geldi. Rahat bir nefes aldım. Yürümeğe başladım. İstanbul'a doğru durmadan yürüyordum. Yolda bir su içtim. Küçük bir lokantaya girerek biraz birşeyler yedim. Yalıdan çıktım-çıkalı açtım.

Kendisini ancak iki defa gördüğüm bu kara yüzlü, esmer, kambur adam kimdi?

Nihayet bir tramvaya bindim. Yatsıdan sonra Büyükbabamın kapısına gelmiştim. Kapıyı çaldım. Dakikalarca bekledim. Sokak üstündeki odanın camına vurdum.

İçeride lâmba yandı. Teyzemin sesi kapının arkasından:

— Kim o? diye seslendi.

— Benim Cemile Teyze, ben Orhan!

Kapı açıldı. İçeriye girdim. Teyzem:

— Bu halin ne Orhan? diyordu.

Konuşacak halde değildim. Bana sedirin üstünü hazırladı. Oraya uzandım. Uyumuşum.

Büyükbabamın öksürükleriyle uyandım. Sabah olmuş, gün hayli ilerlemişti. Benim uyanmamı sabırsızlıkla bekliyorlarmış. Zavallı küçük aile ayni sefalet içinde kasıp kavruluyordu. Büyük babamın:

— Orhan neye geldi acaba? Biz boğazımıza yetiştiremiyoruz. Delikanlı çocuk, nasıl bakarız ona, diyordu.

Teyzem dört senedir duldu. Beş yaşında bir kızı vardı. Çocuğu annesinin eskilerinden yapılmış soluk bir entari içinde gördüm. Annesi ona yünden bir terlik örüyordu. Büyük babamın saçı, sakalı adamakıllı ağarmıştı. Annemin ölümünden sonra adamcağız büsbütün çökmüştü. Bana hiçbir şey sormadılar. Ben anlattım. Hepsini anlattım. Kovulduğuma kadar, annem için söylediklerine kadar hepsini. Büyük babam:

— Ne yapalım oğlum, dedi. Allah acısın halimize!

Önce üstümdeki elbiseyi çıkartıp yüzlerine atmayı, cebimdeki parayı posta ile yollamayı düşündüm. Fakat sonradan bütün bunların babamın parasiyle olduğunu hatırladım.

Ben babamla yüzyüze gelseydim böyle olmazdı. Onu mutlaka görecek, onunla konuşacaktım.

Babamın parasını, babamın parasiyle alınmış olan herşeyi kullanmağa hakkım vardı. Al-

kalem cebimdeydi. Bana gündüz yemekleri için verilen paradan arttırmıştım. Bundan başka her ay vekilharç bana yüz lira harçlık getirip selâmlıktaki odaya bırakmıştı.

Cüzdanımdaki paraları saydım. Altıyüz liradan fazla var. Sonra saat, sonra dolmakalem. Bunlar da ok.dar para ederdi

Büyükbabama yük olmak istemiyordum. Ona ikiyüz lira verdim. Bu paranın çokluğu adamı şaşırttı.

İki gün sonra Büyükbabamla okula gittim. Yeni devam edeceğim okul için naklimi yaptırttım. Daha sonra kendime bir kat hazır elbise aldım. Kitaplarımı, defterlerimi hazırladım.

Yavaş yavaş sinirlerim yatıştı. Bana yapılan hakaretlerin tesiri biraz geçti. Fakat babam hakkında merakım gittikçe artıyordu. Kendisini ancak iki defa gördüğüm bu kuru yüzlü, esmer, kambur adamı seviyordum. Denize atlıyarak kızcağızı kurtardığım gün, dayanamıyarak rıhtıma inmiş, benim için meraklanmıştı.

Sonra, işte son gün artık yetişmiş bir erkek evlâdı olduğu, onunla avunacağını düşünerek sevinmiş, biraz neşelenmişti.

Fakat ben onun sakatlığını söylemiştim.

Kimbilir adamcağız nasıl şaşalamış, nasıl müteessir olmuştu?

Ya öksürükleri? O boğuk, derinden gelen öksürükleri?

Bana yapılan bütün hakaretler, annemin acısı, hepsi, hepsi nihayet babamın üstünde toplanıyor, her düşüncemin sonu ona gidiyordu.

Bir akşam, yemekten sonra sordum:

— Büyükbabacığım, bana babamdan bahsetsene. Benim birşeyden haberim yok. Uykularım kaçıyor.

Büyükbabam:

— Nesini anlatayım Orhancığım? dedi. Bu ayrı bir acı.

— Nasıl evlendiydi annemle?

— Nasıl mı evlendiydi? Kısmet işte. Onsekiz sene evveldi. Anneciğin o tarihte yirmisine gelmemiş bir kızdı. O zaman Şefik Beyefendi sağdı. İstanbul'un sayılı zenginlerinden, çok eski ve temiz, zengin bir aileden bir Beyefendi. Ben de Tapuda memurdum. Beyefendinin İstanbul'da pekçok emlâki vardı. Bazen bir avukat, bazen de kendisi gelirdi. Kendisine epeyce yardımım dokundu. Birgün köşküne davet etti. Cemile evliydi. Ayrı oturuyordu. Büyükannen de sağdı. Ben giderken anneni de götürdüm. Konakta bize çok iltifat ettiler. Varlıklı insanlar. İşte bu ziyaretten sonra Şefik Beyefendi, Allah rahmet eylesin, birgün yine bana geldi.

(Devamı gelecek sayıda)

HER HAFTA
BİR İLİMİZ

AMASYA

Amasya'da Toruntay medresesi tersane kısmı

Dağ, su ve yeşillik şehri diye anılan Amasya, Tersakan suyunun Yeşilırmağa katıldığı yerin pek yakınında kurulmuş pek eski bir şehirdir. Bir hikâyeye göre Amasya'yı Ferhad'ın kurduğu söylenir. Ferhat bir masal kahramanıdır. Şehrin bundan dört bin yıl kadar evvel Amazonlar tarafından kurulmuş olduğu da söylenir.

Tarih boyunca pekçok el değiştirmiş olan Amasya'ya çok önemli bir yer tuttuğundan Anadolu'nun incisi demişlerdir.

Şehir, Yeşilırmak'ın iki yakasında kurulmuştur. Sırtında yalçın ve çıplak bir dağ yükselir. Baştanbaşa ağaçlarla süslü olan Amasya'nın çok güzel bir görünüşü vardır. Şehrin iki yakasını birbirine birleştiren zarif köprüleri, hele Yeşilırmak'ın sağ kıyısında uzayıp giden ağaçlıklı yol, Amasya'ya sonsuz bir güzellik verir.

Şehrin bulunduğu yer dağlar arasında uzanan sulak, son derece verimli bir boğazdır. Her taraf sebze ve meyva bahçelerile, verimli tarlalarla doludur. Buralarda ekilmemiş bir karış toprağa rastlanmaz.

Şehrin üstündeki yalçın dağda eski bir kale vardır. Yamaçlarda yer yer mağaralar ve eski mezarlar bulunur. Bu mezarların eski kıralara ait mezarlar olduğu söyleniyor. Romalılar ve Bizanslılar zamanından kalma eserler pek azdır. Burada daha çok Selçuk Türkleri zamanında yapılmış tarihsel yapılara rastlanır. Osmanlılar devrinde yapılmış birçok değerli eserler de vardır. Osmanlı şehzadelerinden bazıları hükümdar olmazdan evvel Amasya'da valilik etmişlerdir.

Amasya şu anda bir sanayi şehridir, ne de bir ziraat memleketi... Daha çok sebzecilik, meyvacılık ve şeker pancarı ekimi ile geçinir. Deri, yapağı ve tiftik de çıkar. 1955 sayımına göre nüfusu 227.479, yüzölçümü 4.885 kilometrekaredir.

Amasya ayni adı taşıyan ilimizin merkez ilçesidir. Bu ile bağlı diğer ilçeler şunlardır: Göynücek, Gümüşhacıköy, Merzifon, Suluova, Taşova.

BUNU DUYDUNUZ MU?

KANADA'NIN YABANİ KAZLARI TAM 8.5 KM. IRTİFADA SAATTE 95 KM. LİK BİR HIZLA UÇMAK-TADIRLAR. BU GÖZLEM UÇAKLARLA YAPILMIŞ-TIR...

DÜNYADA ÜÇ İNSAN-DAN İKİSİ OTUZ YAŞIN-DAN FAZLA YAŞAYAMAZ!

SÖZ BÜYÜĞÜN SUS KÜÇÜ-GÜNDÜR..

DANİMARKALI KİMYAGER OERSTED, 1825'TE ALÜMİN-YUMDAN EŞYA İMALİNE MU-VAFFAK OLMUŞTU. BU MADE-NİN ENDÜSTRİDE KULLANIL-MAYA BAŞLAMASI 1900 SENE-SİNE RASTLAR. BUGÜN AME-RİKAN OTOMOBİLLERİNDE 18 KG. ALÜMİNYUM KULLANILIR. OTOMOBİL TAMAMEN ALÜ-MİNYUMDAN YAPILMIŞ OL-SAYDI 135 KG. GELE-CEKTİ...

CEBİNDE SADECE 2 PORTAKALI OLAN GENÇ BİR PASTA-CI ÇIRAĞI PARİŞTE BİR OYUN SALO-NUNA GİRMİŞTİ. OYUNCULARDAN BİRİ PORTAKALA İMRENEREK ONU 6 METELİĞE SATIN ALDI. PASTACI BU-NUNLA RULET OYNIYARAK TAM YÜZ MİSLİNİ, 6 FRANK KAZAN-DI. OYUNA DEVAM EDE-REK BUNU 500.000 FRANKA KA-DAR YÜKSELT-Tİ. MİLYONER OLMUŞTU. ÖLÜNCEYE KADAR DA ZENGİN YA-ŞADI. ÇÜNKÜ BİR DAHA KU-MAR OYNAMADI

Başını verdin, bari Canını verme!

Orta Avrupa'daki Zigetvar Kalesi'nin civarındaki küçük bir kale-deyiz. Sene 1566... Bu küçük kaleyi müdafaa eden yetmiş kahramana akıncılarımızın iki cesur arslanı kumanda etmektedir: Hüsrev ve Mehmet Ağalar...

Bir ramazan günü savaşa alışkın kahramanların arzuları yerine geldi: Kale için adındaki Avusturyalı kumandan, bir kadar askerile galip kaleyi sarmıştı. Hazırlıklarını bitiren Karaçin, kale duvarı dibine sokuldu ve yüksek sesle:

— Hey Osmanlı... Hey Türk oğlu... Kaleyi teslim edin! Karşı koymazsanız canlarınızı bağışlarız, diye bağırdı.

— Bre kâfir... Biz kale teslim etmezük. Ataların sana Türklerin teslim olmaktansa seve seve öleceklerini anlatmadılar mı? Bu meydanında döğüşürük. Bu uğurda canımız feda olsun. Sen de sağ kalabilirsen, Türklerin asla teslim olmadıklarını çocuklarına anlatırsın.

Yerlerinde duramayan Türk kahramanları Mehmet Ağa'nın sözü biter bitmez açılan kale kapısından düşmana saldırdılar:

Fakat düşman çok kalabalıktı. Akıncılarımız düşman askerleri arasında kaybolmuşlardı. Bu nisbetsiz mücadele tam iki saat sürdü. Türk kılıçları etraflarını çeviren 15-20 kişiye karşı savaşıyordu.

Bir ara birbirlerinden ayrı döğüşmeğe mecbur kalan Mehmet ve Hüsrev Ağalar, düşmanlarını bile hayret ve hayranlık içinde bırakacak kadar ustaca döğüşüyorlardı. Bu esnada bir ok, Mehmet Ağa'nın göğsüne saplandı, bir an sendeleyen vücudü ve eli hareketsiz kaldı. Bunu fırsat bilen düşman askeri derhal ağanın üzerine çullanıp başını kestikten sonra atına atlayarak süratle kaçmağa başladı.

Bu hazin manzara Hüsrev Ağa'nın gözünden kaçmamıştı. Dayanamıyarak:

— Bre Mehmet! diye gürledi âdeta. Canını verdin, bari başını verme.

Bu ses, kılıç ve nal seslerini bile bastırmıştı. Herkes bir an durakladı.

İşte o sırada mucizevî birşey oldu. Yerde başsız yatan Mehmet doğrulup ayağa kalktı ve yıldırım gibi koşarak Nemçe süvarisine yetişti, şahane bir kılıç darbesile düşmanın vücudünü ikiye böldü. Sonra, huzur ve sükûna kavuşmuş bir halde son nefesini verdi.

Akıl ve mantığa sığmayan bu hâdiseye şahit olan Nemçeliler korku ve hayretle paniğe kapıldılar. Az sonra muharebe meydanında canlı bir tek düşman kalmamıştı.

4. CİLDİMİZ BU SAYIDA BAŞLADI!..

Bu sayımızla 4. cildimize başlamış bulunuyoruz. Birinci cildimiz 1-16, ikinci cildimiz 17-32 ve üçüncü cildimiz de 33-45. sayılarımızı içine almaktadır.

Birinci ve ikinci ciltlerimiz gibi; üçüncü cildimiz de, taşrada olan okuyucularımızıa 350 kuruş, İstanbul'da oturup da matbaamıza getirenlere 300 kuruş mukabilinde ciltlenmekte ve yalnız cilt kapakları 200 kuruşa satılmaktadır. Ödemeli muamele yapmadığımız için okuyucularımızın mutlaka cilt bedellerini peşin olarak posta havalesi veya pul halinde yollamalarını rica ederiz.

EĞLENCE BULMACA

Buradaki yirmi şekli kesin ve bir kare meydana getirmeğe çalışın. Fakat içerdeki çizgilerin noksansız ve birbirinin devamı olması lâzımdır.

(Halli karşı sayfada)

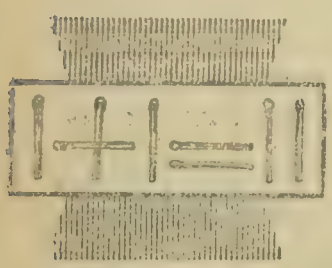

Bir tek kibritin yerini değiştirmekle 130 sonucunu veren bir toplam yapabilir misiniz?

III — II = 130

(Halli karşı sayfada)

GÖREMİYORMUŞ

Babası, Oğuz'un yaptığı vazifeye göz gezdirdikten sonra dedi ki:

— Oğlum, bir sayfa içinde ne kadar çok imlâ yanlışı yapmışsın? Dikkat etsene. Üçüncü sınıfta bukadar yanlış olur mu?

— Öğretmen de öyle söylüyor ama babacığım! Ben okuyorum. Okuyorum bir tek yanlış bulamıyorum! Ne yapacağımı şaşırdım doğrusu!

BORÇ

Kemal ve Ahmet yolda karşılaştılar. Kemal sordu:

— Nereye gidiyorsun Ahmet?

— Okul arkadaşımız Rıza'ya gidiyorum Bir ziyaret borçluyum. Istersen birlikte gidelim.

— Ben gidemem.

— Niçin?

— Ben de ona bir lira borçluyum da...

VAZİFE

Dede, torununa:

— Bizim vazifemiz başkalarına iyilik etmektir!

Çocuk:

— Peki başkalarının vazifesi ne?

ÇOCUK HAFTASI

EN İYİ ÇOCUK MECMUASI

SAYI: 46 CİLT: 4

8 NİSAN 1959

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden:
CELÂL DEMİRAY

Hazırlayan:
OĞUZ ÖZDEŞ

Yayınlayan:
TÜRKİYE YAYINEVİ
Ankara Caddesi No. 30
İstanbul

Telefon: 22 37 14

Basıldığı yer:
TÜRKİYE BASIMEVİ

Klişe: Türkiye Klişe Atölyesi

Sayısı: 75 kuruş. Yıllık abonesi (52 sayı) 39, altı aylığı 19,5 lira. Dış ülkelerdeki abonelerden 5 lira fazla ücret alınır.

İlânın santimi sekiz liradır.

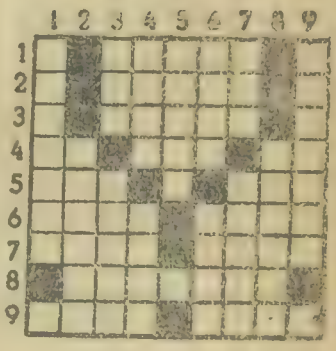

SOLDAN SAĞA:

1 — Ne düz ne de tümsek. 2 — Ele avuca sığmıyan. 3 — Kıymetli şey. 4 — Yılın bir parçası, yemiş kurusu, bir harfin okunuşu. 5 — Demiryol, arı tatlısı. 6 — Uzak, şans. 7 — Şehir duvarı, ateş yakılan yer. 8 — Doğruluk 9 — Nerede?, su gibi hareket eden.

YUKARDAN AŞAĞI:

1 — Yüz bulmuş. 2 — Bir gece kuşu. 3 — Güzel bir ağaç, doğru değil. 4 — Yakın değil, ev hayvanlarından biri. 5 — Tersinden okunursa ekmekle beraber yenen. 6 — Yardımcı, kemerin bağlama yeri. 7 — İnce kum, vücut parçalarından biri. 8 — İstanbul semtlerinden biri 9 — Yatak elbisesi.

Gecen Haftaki Bulmacanın Halli

Beraber GÜLELİM

NİÇİNMİŞ?

Hiç kimse onun gibi ezan okuyamazdı. Günde beş vakit minareye çıkar, özene bezene ve hergün sesini, okuyuşunu biraz daha güzelleştirerek ezanını okurdu. Kulağını tıkayıp ağzını bir açtı mı, sesi karşıki dağları inletir, yankıları yedi köyü dolaşırdı. Ve ezanı bitirir bitirmez hemen taş merdivenleri dörder dörder atlıyarak minareden aşağı iner, camiden dışarı fırlar, kırlara doğru alabildiğine koşardı. Nefesi kesilinceye, yüzü pancar gibi kıpkırmızı oluncaya kadar böyle seğirttikten sonra, geri döner, tavşan kovalamış tazı gibi dili bir karış dışarıda bir iskemleye yıkılırdı. O zaman orada bulunanlar hemen yetişirler, bayılmak üzere bulunan zavallı adamı, yüzüne soğuk sular çırparak kendine getirmeğe uğraşırlardı.

Köyde herkes bnun sebebini merak ediyordu. Ezanı bitirince niçin böyle dışarı fırlıyor, alabildiğine koşuyordu?... Bunu kendisine pek çok defalar sordular. Söylemedi. Nihayet bir gün bir dostunun ısrarına dayanamadı. Kulağına eğildi:

— Sesimin nekadar uzaklara gittiğini anlamak için! dedi.

TERBİYE DERSİ

Ahmet Kenan, küçük oğlu Cahid'e ötedenberi verdiği terbiye derslerinin tesirini tecrübe için sordu:

— Oğlum, tramvayda bir yer bulmuş otururken, yaşlı bir kadın gelse ne yaparsın?

Cahit hiç tereddüt etmeden cevap verdi:

— Uyuyormuş gibi yaparım baba!

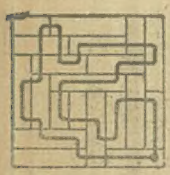

Karşı sayfadaki şekil bulmacalarının halli.

141—11

EZOP'tan hikâyeler:

YILANIN KUYRUĞU

Birgün bir yılanın kuyruğu, başa karşı isyan etti. Her hayvanın sadece başının değil geri kısmının da kendi istediği gibi hareket edebilmesi icap ettiğini söyledi. Baş, boş yere kuyruğu bu düşüncesinden vazgeçirmeğe çalıştı. Kendisinin ne gözü, ne de kulakları olmadığını anlattı. En sonunda kuyruğun ısrarlarından usanarak, istediğini yapmakta onu serbest bıraktı. Artık yılan ileriye doğru değil, geriye doğru gitmeğe başlamıştı. Bu durum, bir uçurumdan aşağı yuvarlanıp, ciddî bir şekilde yaralanıncaya kadar devam etti. O günden sonra kuyruk bir daha önder olacağım diye başını taciz etmedi.

ÖNDER OLMAYA LAYIK OLANLARIN ARKASINDAN GİDİN.

FARELER VE TUZAK

Birgün birkaç fare küçücük bir odadan tavanına bir parça peynirin asılmış olduğunu gördüler. Odanın kapısı açık olduğundan bu nefis yiyeceğe hücum edip peyniri iştahla kemirmeğe başladılar. Fakat farelerin birkaç tanesi bu küçük odaya girecek sadece bir tek yolun olmasına dikkat etmişlerdi. Eğer bu yol herhangi bir şanssızlıkla üzerlerine kapanacak olursa içeride hapsolup kalacaklardı. Onun için odaya girecek cesareti kendilerinde bulamadılar. Seyirci kalmayı tercih ettiler.

Fakat diğer birkaç fare, bunda hiçbir tehlike olmadığını beyan ederek küçük odaya girdiler ve peyniri iştiha ile yemeğe başladılar. Fakat çok geçmeden kapının üzerlerine gürültü ile kapandığını işittiler. Tuzağa girmiş olduklarını anlamışlardı artık. O zaman yaklaşan ölümün korkusu onlarda lezzetli peyniri yiyip bitirmek için bir arzu bırakmadı. Korkudan titreşerek başlarına geleceği beklemeğe başladılar. Biraz sonra dev yapılı bir aşçı geldi ve farelerin icabına baktı.

Kendilerini yuvalarındaki

yiyecekle avutan zeki fareler ise derhal yuvalarına kaçtılar. Böylece canlarını korumuş oldular.

BİR İŞE BAŞLIYAN İNSAN O İŞİN İÇİNDEN ÇIKACAĞINI DA BİLMELİDİR.

ASLAN VE EŞEK

Kedini beyenmiş bir eşek birgün, aslan aleyhinde bir nutuk keçecek kadar kendinde cesaret buldu. Aslan sinirlenmeğe başlamış, dişlerini gösteriyordu. Sonra konuşanın kim olduğunu anlamak için döndüğünde eşeği görünce, bütün öfkesi geçti, «Oh, aleyhimde böyle konuşan eşekmiş» dedi.

HAKKIMIZDA FENA ŞEYLER SOYLEYEN İNSANLARA EN İYİ CEVAP SUSMAKTIR.

MUSİKİ BİLGİLERİ

Liszt kimdir?

Çok küçük yaştan itibaren musiki istidadı göstermiş büyük bestecilerden biri de Lizst'dir. Daha dokuz yaşında iken olgun bir piyano virtiozu sayılmış, halk karşısında mükemmel konserler vermiştir. Konserlerinden birinde halk okadar heyecana gelmiştir ki, herkes yerinden kalkarak küçük Liszt'i kucaklamak için koşmuştur. 12 yaşından itibaren opera, orkestra eserleri ve piyano etüdleri yazmıştır. Eserleri arasında senfoni şiirleri ve rapsodileri ve piyano eserleri fevkalâde güzeldir. Bütün ömrünü büyük sanat muvaffakiyetleri ve refah içinde geçirmiştir. 1811 yılının yirmiiki Ekiminde Macaristanda doğmuş, 1886 yılının 31 Ocağında Almanya'da ölmüştür.

DOKTORUNUZ diyorki

HASTALIK SEBEBİ OLARAK ELEKTRİK CERYANI

Dr TURAN HATİBOĞLU

«Şehirlerde, hattâ köylerde dâhi günlük işlerimizde ön yeri işgal etmekte olan elektrik ayni zamanda vücudümüz için hastalık sebebi dahi olabiliyor.

Elektrik nasıl hastalık sebebi olur?

Yüksek voltlu elektrik cereyanına temas etmek, yahut yüksek voltlu elektrik cereyanı hasıl eden araçlardan sıçrayan ve bu anda etrafında bulunan insanı çarpması ile veyahutta yıldırım isabeti ile hastalık hali meydana gelebilir.

İnsan vücudü elektrik cereyanı nakleder mi?

Evet. İnsan vücudünün bütün hücreleri elektrik cereyanı nakleder. Fakat en iyi nakil kalbe doğru giden bütün kan damarlarıdır.

Her insan elektrik cereyanına karşı ayni hassasiyeti mi gösterir?

Hayır. Her insanın hassasiyet derecesi ayrı ayrıdır. Hava rutubeti insan vücudünün ıslak ve kuru oluşunda bu hassasiyet değişir. Rutubetli ve nemli havalarda hassasiyet artar. Çocuklar, erişkinlere nisbetle daha hassastırlar.

Yüksek elektrik cereyanına temas hangi hastalıkları yapar?

Yanma yaraları, kesik yaralar elektrik ödemi, kemik kırık ve çıkıkları, sarılık, idrarla kan işeme, şuur bozuklukları (sersemlik, baygınlık, koma) ve en nihayet ölüm husule gelebilir.

TARİH YAPRAKLARI

Mimar Sinan'ın ölümü

Memleketimizi yüzlerce şaheseriyle donatan, camiler, saraylar, hevansaraylar, hanlar, hamamlar, köprüler mimarı büyük sanatkâr Mimar Sinan, 8 Nisan 1588'de ölmüştü.

Yeni Cami'in temeli

9 Nisan 1598'de İstanbul'un en güzel yapılarından biri olan Yeni Cami'in temelleri atılmıştı.

31 Mart Vak'ası

Osmanlı İmparatorluğu'nda Meşrutiyetin ilânından sonra bu yeni idareyi beğenmiyenler tarafından 31 Mart 1909'da bir irtica hareketi yapıldı. İstibdat idaresini geri getirmek istiyenler askerleri de kıkırtmılardı. Vatansever, uyanık subayları öldüren askerleri ihtilâlcilerle birlikte kısa bir zaman için idareyi ellerine almışlardı. Hareket Ordusu İstanbul'a girerek bu hareketi bastırdı. Takvim değişikliğindeki 13 günlük bir fark yüzünden bu olay bugün 13 Nisan tarihine rastlamaktadır.

Abdülhak Hâmid'in ölümü

Edebiyatımızda Şâiri Âzam olarak anılan büyük air Abdülhâk Hâmid Tarhan, 13 Nisan 1937'de İstanbul'da vefat etti.

Mendelssohn kimdir?

Sanata çocukluğundan itibaren sevgi göstermiş meşhur bestecilerden biri de Mendelssohn'dur. O da, birçok büyük besteciler gibi daha 9 yaşında iken konserler vermeğe başlamıştır.

Zengin bir bankerin oğlu olduğu için çalışmalarında babasının büyük maddî yardımlarını görmüştü. Evinde küçük bir orkestrayı idare eder, bu orkestralarda kendi yazdığı eserleri çaldırırdı.

Sağlığında sanatının takdir edildiğini görmüş, büyük üstadlar derecesinde hürmet ve şöhret sağlamıştır. Yahudi asıllı bir Alman bestecisi olan Mendelssohn 1809 yılında Hamburgta doğmuş 1847 de de Leipzigde vefat etmiştir.

Nuri Sami KORAL

Acar Ring'te

ACAR BİR AĞIR SIKLET ŞAMPİYONU İLE GÜREŞMEĞE GİDİYOR.
NEDEN MÜSABAKAYI STADYOMDA YAPMIYORLARDA AÇIK HAVADA YAPIYORLAR!
GÖSTERECEĞİM NEDEN OLDUĞUNU!
ADAMLARI ÇOK UZAKLARA FIRLATIYORSUN!
DUVARLARI HARAP ETMİŞİM!
ACAR AÇIK DİNCE GİDER VE DAKİBİ İLE KARŞILAŞIR.
HAVA SOĞUK DEĞİL Mİ?
MERAK ETME, SENİ ISITIRIM! BİDAZDAN.
GÜREŞ BAŞLAR.
SENİ DE İSTEDİĞİM YERE FIRLATIRIM DAĞ ADAM.
ÖNCE ÇAMUR BANYO SU YAP!
SPLASH!
AMA GENE DE GERİ DÖNER.
YENİ PANTOLONUMU BERBAT ETTİN, ŞİMPİ GÖRÜRSÜN.
BU SEFER SENİ BAŞKA YERE FIRLATAYIM BARI..
KATRANIN İÇİNE DÜŞTÜM!
WET TAR
DAĞ ADAM ÇAMUR İÇİNDE DİNCE DÖNER.
BAK NE YAPTIN, HER YANIM KİRLENDİ..
KAPKARA OLMUŞSUN BU SEFER İÇABINA BAKACAĞIM..
PLUFF!
ÇÜRÜMÜŞ MEYVE
AMAAAN! GENE GELİYOR!
ARTIK, USANDIM SENDEN!..
ZOK!
KUPAYI ACARA VERİYORUM!
TEŞEKKÜR EDERİM! TEMİZ TEMİZ GÜREŞMEKTEN İYİ BİR ŞEY YOKTUR!

ÇOCUK
HAFTASI
EN İYİ ÇOCUK MECMUASI
Şeker Bayramınız
Kutlu Olsun!
NİHAT
ÖCAL